

DE LANCERING VAN HET PROJECT '2014-18' STUIT OP FELLE KRITIEK

De kleine oorlog om de Groote Oorlog

'Het startschot' noemde hij het, ietwat ongelukkig. Een dag voor Wapenstilstand lanceerde minister-president Kris Peeters *100 jaar Groote Oorlog*. Vlaanderen wil zich met de herdenking van '14-'18 internationaal profileren, want Flanders Fields is een 'sterk merk'. Er wordt zelfs slagveldgrond geëxporteerd. Historici steigeren. 'Vlaanderen verdraait schaamteloos de geschiedenis.'

Een Indiase maharadja bezoekt de loopgraven 'in Flanders fields' in 1917. © belga/Belpress

WOUTER VAN DRIESSCHE

'Fasten your seatbelts, guys. Meestal rijd ik met tanks, niet met bezoekersbusjes.' Een ochtend in juni, 6.000 kilometer hier vandaan. Een militair in ceremoniekledij maakt een standaardgrapje; Kris Peeters (CD&V) antwoordt met een standaardlachje. We zijn in West Point, op twee uur rijden van New York. De oudste en meest prestigieuze militaire academie van de Verenigde Staten. Twee presidenten haalden hier een diploma, de 'MP' krijgt een pet met het motto van de school: 'Duty. Honor. Country.' Kris Peeters heeft ook een relatiegeschenk meegebracht. Een doos van - niet toevallig - het merk Flamant, ingepakt in - evenmin toevallig - Vlaamseleuwenpapier. 'As you can see, my region is represented by a lion', zegt hij er

nog eens bij. Subtiel is het niet, opmerkelijk wel. Waarom liet Peeters zich hier uitnodigen? Defensie is toch een federale bevoegdheid? De reden is er één waar poëzie in zit: 'In Flanders fields', het gedicht van de Canadese frontsoldaat John McCrae. Opgedragen aan zijn beste vriend, die in 1915 sneuvelde in de loopgraven rond Ieper: 'In Flanders fields the pop-

pies blow / between the crosses, row on row.' Wereldberoemde verzen. De 'poppies' - klaprozen - waren de laatste bloemen die op de soldatengraven in de kapot gebombardeerde grond bleven bloeien. Ze werden hét symbool voor de 40 miljoen doden van '14-'18.

Het gedicht wordt rondgedeeld. Van 2014 tot 2018 herdenkt Vlaanderen honderd jaar Eerste Wereldoorlog, zegt Kris Peeters. Zou West Point geïnteresseerd zijn in een partnership? Een *Flanders Fields Memorial* op zijn campus, misschien, ter ere van de Amerikaanse soldaten die in de Westhoek vochten? Dát is de reden van zijn bezoek hier - om niet te zeggen: het alibi. 'Vlaanderen internationale zichtbaarheid geven', door '14-'18 'uit te spelen als een topevenement in de wereld'. Zo

staat het letterlijk in de beleidsdoelstellingen van 'zijn' Departement Internationaal Vlaanderen. Vlaanderen zag 2014 van ver aankomen. Al in het masterplan van Vlaanderen In Actie, in 2006, wordt de ambitie ingeschreven om 'Vlaanderen in de jaren 2014-2018 uniek te positioneren als topbestemming voor het oorlogstoerisme.'

Geert Bourgeois (N-VA), coördinerend minister, laat het zich geen twee keer zeggen. In 2007 al laat hij een studie uitvoeren naar de landen die soldaten hadden in *Flanders fields*. Dat blijken er 50 te zijn: van de bekende geallieerden over Trinidad en Guinee tot Madagaskar, de Fiji-eilanden en Bermuda. Agressor Duitsland staat ook in het lijstje. België, zeer opvallend, niet.

Na de verkiezingen van 2009 wordt de herdenking van 2014-18 ingeschreven in het Vlaams regeringsakkoord. 'Dat wervende project wordt - met toerisme als trekker - als hefboom gebruikt voor het beleid', staat er. En dat blijft geen dode letter. Meteen wordt een projectloket opgezet: '100 Jaar Groote Oorlog'. Logo: een klaproos, vanzelfsprekend. Vier mensen gaan er in mei 2010 aan de slag.

Er worden ook investeringssubsidies gegeven. 15 miljoen euro, tot nog toe, die volgens Bourgeois voor 'voor ongeveer 50 miljoen euro investeringen moeten genereren'. Maar daar staat wat tegenover. Vorig jaar bracht het oorlogstoerisme in de Westhoek, goed voor een kleine 500 jobs, 32,4 miljoen euro in het laatje. Volgens Westtoer zou dat met '100 Jaar Groote Oorlog' nog eens met de helft kunnen stijgen. Die *return on investment* kon zelfs Gemeentelijke Holding in zijn hoogdagen niet beloven.

Het kan dus niet snel genoeg 2014 zijn. Afgelopen donderdag, meer dan duizend dagen voor de honderdste verjaardag van de Duitse invasie, werd '2014-18' al officieel gelanceerd. En de Vlaamse regering maakt niet alleen vaart, ze ziet het ook groots, bleek daar. In 2012 worden 50 landen uitgenodigd om de *Flanders Fields Declaration* te ratificeren, die de herdenking van de Eerste Wereldoorlog internationaal moet verankeren. In 2013 komt er een symposium voor Nobelprijswinnaars voor de Vrede. Zelfs Barack Obama staat op het verlanglijstje. 'Al is dat wellicht hoog gegrepen', beseft Kris Peeters. Ook straf: er wordt slagveldgrond naar Parijs

en Londen geëxporteerd om *Flanders Memorial Gardens* aan te leggen. En er loopt een procedure om de frontstreek te laten erkennen tot Unesco werelderfgoed.

Mobilisatie

Maar ziet de Vlaamse regering het niet wat te groot? Haar on-Vlaamse voluntarisme maakt in elk geval indruk. Afgelopen dinsdag moest Geert Bourgeois de Britse krant *The Guardian* zelfs geruststellen, toen hij een en ander ging voorstellen op de World Travel Market in Londen, een van de grootste toerismebeurzen ter wereld. Nee, Vlaanderen wil niet *incashen* op de oorlog. Vlaanderen investeert in *vredestoerisme*, benadrukte hij. Ook de Britse premier Cameron heeft dat intussen begrepen. Hij kreeg een storm van kritiek omdat hij pas vorige week - toch nog altijd drie jaar voor datum - een projectverantwoordelijke aanstelde voor 2014-2018. 'Even Belgium is lightyears ahead', sneerde *The Mail on Sunday*.

Dat klopt maar voor de helft. Letterlijk. De Vlaamse helft. Bij de ontslagnemende federale regering was tot vorige week maar één persoon - de gepensioneerde stadssecretaris van Ieper - 'belast' met de herdenking van '14-'18. Een dag per week. Pas in februari komt er versterking, werd vorige week beslist. Een budget is er nog niet, een eerste plan al wel. Op 15 oktober 2014 komt er een herdenkingsceremonie in Ieper, Brussel en Luik. Keurig communautair verdeeld. Niet kwaad, maar van internationale verklaringen of Nobelprijswinnaars is geen sprake. Laat staan van grond exporteren.

Ook in Wallonië werd 'nog niet overgegaan tot de algemene mobilisatie', zoals een krant sarcas-

'Historisch gezien slaat de "Vlaamse" Eerste Wereldoorlog nergens op'

HISTORICUS BRUNO DE WEVER